C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr.21rji-875/25 Judecătoria Orhei, sediul Rezina

Judecător Igor Negreanu

D E C I Z I E
În numele Legii

25 noiembrie 2025 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord

Având în componența sa:
Președintele completului de judecată, judecător: Ecaterina Arseni
Judecătorii: Aurelia Andronache și Ludmila Iarmaliuc

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul condamnatului Tcaci Maxim și recursul directorului interimar al Penitenciarului nr.17 Rezina, Paterău Adrian declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 19 iunie 2025, privind admiterea parţială a plângerii condamnatului Tcaci Maxim, constatată ca fiind contrare art.232 alin.(1) din Codul de executare și articolului 8 din Convenţia europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, acțiunile colaboratorilor secţiei Pază şi Escortare a Penitenciarului nr.17 Rezina în ce priveşte prezența acestora în timpul consultării și examinării medicale a condamnatului Tcaci Maxim în penitenciarul nr.16 Pruncul,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ţinând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La data de 18 iulie 2024 în Judecătoria Orhei, sediul Rezina a fost înregistrată plângerea condamnatului Tcaci Maxim în conformitate cu art. 473[1] Cod procedură penală, împotriva actelor și acțiunilor ilegale ale administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina, organul care pune în executare pedeapsa penală cu închisoarea și detențiunea pe viață, prin care a solicitat constatarea ca fiind ilegale și contrare art. 232 alin.(1) Cod de executare RM, art. 3 și art. 8 CEDO, acțiunile și actele

administrației Penitenciarului nr. 17 Rezina, privind prezența personalului penitenciar în timpul consultării și examinării medicale a condamnatului MAXIM Tcaci în Penitenciarul nr.16 Pruncul. A obliga administrația Penitenciarului nr.17 Rezina să lichideze încălcarea drepturilor fundamentale ale condamnatului Tcaci Maxim, prin respectarea regimului de confidențialitate în timpul consultării și examinării sale medicale.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 19 iunie 2025, s-a admis parţial plângerea condamnatului Tcaci Maxim, constată ca fiind contrare art.232 alin.(1) din Codul de executare și articolului 8 din Convenţia europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, acțiunile colaboratorilor secţiei Pază şi Escortare a Penitenciarului nr.17 Rezina în ce priveşte prezența acestora în timpul consultării și examinării medicale a condamnatului Tcaci Maxim în penitenciarul nr.16 Pruncul.

S-a obligat administrația Penitenciarului nr.17 Rezina să lichideze încălcarea drepturilor fundamentale, prin respectarea regimului de confidențialitate în timpul consultării și examinării medicale a condamnatului.

Împotriva încheierii instanței, în termen, a declarat recurs condamnatul Tcaci Maxim prin care a solicitat admiterea recursului declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, din 19.06.2025, casarea parţială a încheierii atacate, iar in fond:

- să se constate că faptele comise de angajaţii Penitenciarului nr.17 Rezina constituie nu doar o încălcare a art.8 CEDO şi a art.232 alin.(l) Cod de executare, dar şi o încălcare a art.3 CEDO, fiind vorba de un tratament degradant, umilitor şi de natură a afecta integritatea psihică şi demnitatea persoanei aflate in detenţie;

- să se recunoască caracterul sistemic al practicii administraţiei penitenciare de a aplica regulamente interne contrar legii şi convenţiilor internaţionale în materie de respectare a drepturilor fundamentale ale persoanelor private de libertate;

- să se dispună obligarea administraţiei Penitenciarului nr.17 Rezina: să respecte în mod strict dispoziţiile art.232 alin. (1) Cod de executare şi prevederile Ordinului nr.343/2022 privind confidenţialitatea consultaţiilor medicale ale condamnaţilor; să elaboreze şi să implementeze un mecanism funcţional care să garanteze examinare medicală a condamnaţilor în condiţii de intimitate şi confidenţialitate, cu excepţia situaţiile expres documentate în care medicul solicită altfel; să se comunice prezenta hotărare către Administraţia Naţională a Penitenciarelor şi Oficii Avocatului Poporului, pentru monitorizarea şi prevenirea unor astfel de abuzuri instituţionale în viitor.

În susținerea cererii de recurs, a invocat următoarele argumente:

-instanţa de fond a omis aplicarea art.3 CEDO, deşi circumstanţele cauzei relevă suferințe psihologice cauzate prin prezenţa abuzivă a escortei în timpul unui examen medical sensibil, în pofida solicitării medicului de a părăsi cabinetul;

-prin refuzul de a părăsi cabinetul medical în pofida solicitării expres a medicului şi în lipsa oricărui temei legal sau pericol real, condamnatul a fost expus la tratament degradant şi umilitor, fiind forţat să suporte examinarea în prezenţa agenţilor pază, afectându-i demnitatea umană, sănătatea psihică şi încrederea în actul medical. Deţinutul a fost nevoit să renunţe la o comunicare sinceră şi completă cu medic ca urmare a intimidării produse de prezenţa agenţilor, echivalează cu restrângere nejustificată a accesului la îngrijire medicală corespunzătoare, ceea ce se subsumez noţiunii de tratament inuman sau degradant în sensul art.3 CEDO;

- instanţa a omis să acorde acestei încălcări o gravitate proporţională cu jurisprudenței CEDO, tratând-o ca un incident izolat, deşi natura şi caracterul său denotă o practică abuz şi repetitivă, contrară nu doar art.8 CEDO, ci şi principiilor fundamentale de etică medicală şi de drept la sănătate;

- atât art.232 alin.(l) Cod de executare, cât şi Ordinul nr. 343/2022, impun în mod expres examinarea deţinutului în condiţii de confidenţialitate, cu excepţia strictă a cazurilor că medicul solicită altfel;

- condamnatul Tcaci Maxim, în momentul consultaţiei medicale, nu era doar un deţinut, ci şi un pacient care beneficiază de protecţia integrală a drepturilor recunoscute tuturor persoanelor aflate în îngrijire medicală, inclusiv dreptul la confidenţialitate, consimţământ informat şi demnitate.

A depus cerere de recurs și reprezentantul Penitenciarului nr.17 Rezina, comisar de justiție Paterău Adrian care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Orhei sediul Rezina din 19 iunie 2025, pronunţarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă plângerea condamnatului Tcaci Maxim *****, ca fiind neîntemeiată şi nefondată.

În argumentarea cererii de recurs a indicat că:

- instanţa a ignorat cadrul normativ şi intern care impune supravegherea continuă a persoanelor deţinute, inclusiv pe durata deplasării şi consultărilor medicale. Acest regim derivă din prevederile Legii nr.300/2017 şi din Regulamentul intern al sistemului penitenciar, aprobat prin HG nr.583/2006, art. 166, care statuează obligaţia escortei de a nu lăsa condamnatul nesupravegheat în niciun moment - inclusiv în timpul consultaţiilor medicale;

- nu rezultă cu claritate că solicitarea medicului de părăsire a cabinetului a fost efectivă, imperativă şi argumentată din punct de vedere medical ori al unei necesităţi profesionale;

- nu a fost formulată o solicitare clară, formală şi consemnată privind părăsirea cabinetului medical de către grupul de escortă. Medicul nu a adresat un

demers scris ori un ordin către conducătorul grupei de escortă, iar simpla menţiune ulterioară în fişa medicală nu echivalează cu o solicitare imperativă. Orice pretinsă solicitare adresată verbal direct santinelei este lipsită de relevanţă juridică, întrucât contravine procedurilor ierarhice şi operaţionale de intervenţie;

- instanţa a apreciat în mod superficial inexistenţa unui pericol, fară a avea competenţa de a substitui autorităţile penitenciare în evaluarea riscurilor. Regimul de escortă are caracter preventiv nu reacţionar, fiind aplicat uniform tuturor deţinuţilor în afara locului de detenţie;

- nu a fost demonstrată o atingere reală a demnităţii condamnatului. Consultaţia a avut caracter general, fară dezgolirea părţilor intime, iar lipsa consimţământului informat privind actul medical sau absenţa unei cereri de confidenţialitate din partea condamnatului nu au fost invocate careva deficienţe de către medic.

Potrivit prevederilor art. 447 alin. (1) Cod procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces.*

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursului declarat, părțile nu au depus referință.

Colegiul penal, verificând legalitatea şi temeinicia încheierii atacate în baza materialelor dosarului, precum şi motivelor invocate, consideră recursul declarat nefondat, urmând a fi respinse, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs.

Conform art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de Procedură Penală, *judecând recursul, instanţa respinge recursul, dacă recursul este nefondat.*

Colegiul reține caracterul fondat și argumentat al soluției judiciare de admitere parţială a plângerii condamnatului Tcaci Maxim, constatată ca fiind contrare art.232 alin.(1) din Codul de executare și articolului 8 din Convenţia europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, acțiunile colaboratorilor secţiei Pază şi Escortare a Penitenciarului nr.17 Rezina în ce priveşte prezența acestora în timpul consultării și examinării medicale a condamnatului Tcaci Maxim în penitenciarul nr.16 Pruncul.

Astfel, în susținerea poziție sale, instanța de recurs va trece în revistă prevederile art. 469 alin.(l) pct.18) CPP conform cărora, *la executarea pedepsei, instanţa dejudecată soluţionează chestiunile cu privire la schimbările în*

executarea unor hotărări, şi anume: alte chestiuni prevăzute de fege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnaţi.

Potrivit art.473[1] alin.(l) CPP, *împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate (închisoare, detenţiune pe viaţă), condamnatul, precum şi alte persoane ale căror drepturi şi interese legitime au fost încălcate de aceste organe pot declara plângere judecătorului de instrucţie din instanţa în a cărei rază teritorială se află organul respectiv, în termen de 30 de zile de la data comunicării sau de la data la care a luat cunoştinţă de actul respectiv, cu excepţiile prevăzute de Codul de executare,* alin.(2) al aceluiaşi articol stipulând, *că soluţionarea plângerii împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate are loc conform prevederi/or art.471. Încheierea privind soluţionarea plângerii poate fi atacată în conformitate cu prevederile art.472.*

Analizând actele dosarului, Colegiul penal constată respectarea de către condamnatul Tcaci Maxim a termenului de depunere a plângerii către judecătorul de instrucţie în ordinea art.473[1] CPP.

Potrivit acestei plângeri condamnatul solicită de a constata ca fiind ilegale și contrar art.232 alin.(1) din Codul de executare, art.3 și art.8 CEDO, acțiunile și actele administrației Penitenciarului nr.17 Rezina, privind prezența personalului penitenciar în timpul consultării și examinării medicale a condamnatului în penitenciarul nr.16 Pruncul și a obliga administrația penitenciarului nr.17 Rezina să lichideze încălcarea drepturilor fundamentale, prin respectarea regimului de confidențialitate în timpul consultării și examinării sale medicale.

Raportând dispozițiile normelor sus-citate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția judecătorului de instrucție prin prisma pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul penal apreciază concluzia instanței de fond ca fiind una corectă.

Din materialele cauzei prezentate instanței pentru verificarea temeiniciei și legalității încheierii contestate, reiese că la data de 25.06.2024, condamnatul Tcaci Maxim a fost escortat în Penitenciarul nr.16 Pruncul pentru a fi investigat de către medicul chirurg.

Potrivit răspunsului administrației Penitenciarului nr.16 Pruncul cu nr.17/1699 din 09.08.2024, adiministrația Penitenciarului nr.17 Rezina a fost informată la petiția sa cu nr.2684 din 01.08.2024 cu referire la faptul, că conform inscripțiilor din cartela medicală a condamnatului Tcaci Maxim, pe data de 25.06.2024 acesta a fost consultat de către medicul chirurg al Penitenciarului nr.16 Pruncul și că medicul chirurg a solicitat colaboratorilor secției Pază și Escortare a Penitenciarului nr.17 Rezina părăsirea cabinetului în timpul consultației. Inscripția din fișa medicală de ambulator relevă faptul, că examenul clinic a fost unul

general, fără a fi exteriorizate zonele intime ale corpului iar de către deținut nu a fost solicitat efectuarea consultației în condiții confidențiale.

Tot în acest răspuns se menționează faptul că, condamnatul Tcaci Maxim nu a fost marginalizat și nu au fost admise și acceptate sub nici o formă încălcarea drepturilor și libertăților omului, sau orice formă de discriminare pe temei de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, gen, orientare sexuală, opinie, aparent politică, convingeri, avere, origine socială, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infecția HIV/SIDA sau alte criterii protejate.

La fel, din materialele cauzei, se observă caracterul expres al solicitărilor formulate de către medicul chirurg al Penitenciarului nr.16 Pruncul colaboratorilor secţiei Pază şi Escortare a Penitenciarului nr.17 Rezina, de părăsire a cabinetului medical în timpul consultaţiei condamnatului la 25.06.2024, fiind irelevant deja dacă au fost sau nu şi în ce măsură, dezgolite unele părţi ale corpului condamnatului sau dacă au existat momente conflictuale, aşa cum relaţia pacient medic poate fi determinată nu doar de necesitatea dezbrăcării pacientului ci şi de purtarea unor discuţii cu caracter personal/intim.

Colegiul reiterează că, prevederile art. 232 alin. 1 din Codul de executare, stipulează controlul stării de sănătate a condamnaţilor, adică, examenul medical al condamnatului se efectuează la primirea în penitenciar şi, la solicitare şi în mod periodic, în timpul executării pedepsei, însă nu mai rar de o dată la 6 luni, precum şi la eliberarea din locurile de detenţie. Examenul medical se efectuează în condiţii de confidenţialitate şi intimitate, cu excepţia cazurilor în care medicul, pentru motive de siguranţă şi securitate, solicită prezenţa altor reprezentanţi ai administraţiei penitenciarului, fapt care va fi consemnat în modul corespunzător.

Totodată, instanța de fond corect a menționat și prevederile pct.19 al Ordinului nr.343 din 29.12.2022 „privind aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea asistenței medicale deținuților în instituțiile penitenciare” potrivit cărora orice act medical se efectuează cu respectarea principiului confidenţialităţii. Examinările medicale ale deținuților se realizează, de regulă, în cabinetul medical și obligatoriu în afara razei auditive și vizuale a personalului nemedical, cu excepția cazurilor de solicitare expresă a personalului medical de supraveghere vizuală. Supravegherea video și audio a actului medical este interzisă.

Cu referire la recursul declarat de către condamnat, Colegiul penal menționează următoarele:

Pentru considerentele expuse de către condamnat, se constată că prima instanță a analizat corect și complet situația de fapt și de drept, admițând plângerea condamnatului doar în limitele în care s-a dovedit încălcarea art. 232 alin. (1) din Codul de executare și a art. 8 din Convenția europeană a drepturilor omului.

Argumentele invocate de condamnat în recurs, referitoare la pretinsa încălcare a art. 3 CEDO, la caracterul sistemic al practicii administrației penitenciare și la

dispunerea unor măsuri generale de natură administrativă, sunt neîntemeiate, neprobate și exced obiectului procedurii, nefiind întrunit pragul de gravitate cerut pentru calificarea faptelor drept tratament degradant sau inuman.

Soluția primei instanțe este una legală, proporțională și conformă jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, asigurând un just echilibru între drepturile persoanei private de libertate și atribuțiile administrației penitenciare.

Ce ține de recursul declarat de către reprezentantul Penitenciarului nr.17 Rezina, comisar de justiție Paterău Adrian, Colegiul penal precizează:

Cu privire la invocarea recurentului referitor la obligația de supraveghere continuă, Colegiul remarcă că, obligația generală de supraveghere prevăzută de Legea nr. 300/2017 și de HG nr. 583/2006 nu are caracter absolut și nu poate prevala asupra art. 232 alin. (1) Cod de executare, care consacră regula confidențialității consultațiilor medicale. Regulamentele interne nu pot deroga de la lege și de la art. 8 CEDO, iar prima instanță a aplicat corect principiul ierarhiei actelor normative.

Totodată referitor la pretinsa lipsă a unei solicitări clare din partea medicului, Colegiul indică că, confidențialitatea actului medical nu este condiționată de o solicitare formală a medicului. Mențiunea din fișa medicală reprezintă un act oficial cu valoare probatorie și confirmă poziția profesională a medicului. A impune cerințe formale suplimentare ar goli de conținut art. 232 alin. (1) Cod de executare.

La fel, Colegiul va respinge și argumentul cu privire la pretinsa substituire a instanței în evaluarea riscurilor, or instanța nu s-a substituit administrației penitenciare, ci a exercitat controlul de legalitate asupra unei ingerințe într-un drept fundamental. Caracterul preventiv al regimului de escortă nu justifică aplicarea automată a măsurii, în lipsa unei evaluări individuale minime.

Subsecvent, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează soluția emisă, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de apel/recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Garcia Ruis contra Spaniei, Helle contra Finlandei).*

În prezența circumstanțelor sus-enunțate, instanța de recurs statuează asupra temeiniciei încheierii judecătorului primei instanțe, considerente pentru care, recursul declarat de condamnatului Tcaci Maxim și recursul directorului interimar al Penitenciarului nr.17 Rezina, comisar de justiție Paterău Adrian urmează a fi respinse ca nefondate.

Reieşind din circumstanţele stabilite, Colegiul penal conchide că, dezacordul recurenților cu soluția instanței nu este de natură să desființeze încheierea instanţei,

temeiuri de casare nefiind stabilite, încheierea judecătorului de instrucţie în cauză fiind întemeiată, în legătură cu ce recursurile se resping.

În baza celor expuse și conducându-se de prevederile art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Nord,-

D E C I D E :

Recursul condamnatului Tcaci Maxim și recursul directorului interimar al Penitenciarului nr.17 Rezina, Paterău Adrian declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 19 iunie 2025, privind admiterea parţială a plângerii condamnatului Tcaci Maxim, constatată ca fiind contrare art.232 alin.(1) din Codul de executare și articolului 8 din Convenţia europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, acțiunile colaboratorilor secţiei Pază şi Escortare a Penitenciarului nr.17 Rezina în ce priveşte prezența acestora în timpul consultării și examinării medicale a condamnatului Tcaci Maxim în penitenciarul nr.16 Pruncul, se resping ca nefondate, încheiere care se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele completului, judecător: Ecaterina Arseni

Judecători: Aurelia Andronache

Ludmila Iarmaliuc